

HAVA ARACI MİLLİYETİ VE TESCİL İŞARETLERİ YÖNETMELİĞİ (SHY-7)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; hava araçlarında kullanılacak milliyet ve tescil işaretini, yerlerini, ölçülerini, karakter tiplerini, tescilini, **(Değişik ibare:RG-15/9/2023-32310)** tescil ve terkin sertifikaları ile kimlik plakasını belirlemeye ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) (Değişik:RG-15/9/2023-32310) Bu Yönetmelik; Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı (ICAO) tarafından yayımlanan Uluslararası Sivil Havacılık Konvansiyonunun Hava Aracı Milliyeti ve Tescil İşaretleri isimli 7 numaralı Ek (Ek-7)'i gereklilikleri esas alınarak, 500 gram altında azami kalkış ağırlığı olan insansız hava araçları ve meteorolojik amaçla kullanılan meteoroloji balonları hariç olmak üzere Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından hava aracı siciline kaydedilmiş ve kaydedilecek hava araçlarını kapsar.

(2) Ülkemizde üretilen hava araçları, ilgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, ülkemizde ya da yurt dışında tescil edilene kadar sicile geçici olarak tescil olunabilir.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununun 64 üncü maddesi ile 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 437 ve 796 ncı maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 – (Değişik:RG-15/9/2023-32310)

- (1) Bu Yönetmelikte geçen;
- a) Balon: Havadan hafif motorsuz hava aracını,
 - b) Çok hafif hava aracı-Döner kanat (Gyroplane): Havanın büyük ölçüde dikey eksenler üzerinde serbestçe dönen bir veya daha fazla rotor üzerindeki reaksiyonlarıyla uçuş sırasında desteklenen havadan ağır hava aracını,
 - c) Çok hafif hava aracı-Esnek kanat (Microlight): Motor teçhizatına sahip, hareketli ağırlık merkezi ile iki eksenle kumanda edilebilen azami kalkış ağırlığı 500 kg ve altında olan esnek kanatlı havadan ağır hava aracını,
 - ç) Çok hafif hava aracı-Sabit kanat (Ultralight): Motor teçhizatına sahip, azami kalkış ağırlığı 750 kg ve altında olan sabit kanatlı havadan ağır hava aracını,
 - d) Deneyisel hava aracı: Bir tip sertifikasına sahip olmayan veya kalıcı ya da bir modifikasyona istinaden geçici olarak mevcut tip sertifikasına uyumunu kaybetmiş veya yalnızca araştırma ve geliştirme faaliyetleri için tasarlanıp üretilmiş ve emniyetli operasyon yapabilmek için gerekli özellik ve niteliklere sahip olduğu gösterilebilen hava aracını,
 - e) Döner kanatlı hava aracı-Rotorkraft: Kaldırma kuvvetini havanın bir veya daha fazla rotordaki tepkisinden alan havadan ağır hava aracını,
 - f) Genel Müdürlük: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,
 - g) Hafif hava aracı 1: Motor teçhizatına sahip, azami kalkış ağırlığı 1200 kg ve altında olan çok hafif hava aracı kapsamına girmeyen havadan ağır hava araçlarını,
 - ğ) Hafif hava aracı 2: Motor teçhizatına sahip, azami kalkış ağırlığı 1200 kg üzerinde ve 2000 kg ve altında olan havadan ağır hava araçlarını,
 - h) Hava aracı: Havalanabilen ve havada seyredebilme kabiliyetine sahip her türlü hava aracını,
 - ı) Hava gemisi: Havadan hafif motorlu hava aracını,
 - i) Havadan ağır hava aracı: Uçuş sırasındaki kaldırma kuvvetini başlıca aerodinamik güçlerden alan herhangi bir hava aracını,
 - j) Havadan hafif hava aracı: Uçuş sırasındaki tutunma gücünü, başlıca havada süzülebilme kabiliyetinden alan herhangi bir hava aracını,

- k) Helikopter: Kaldırma kuvvetini büyük ölçüde havanın yatay eksen etrafında dönen bir veya daha fazla motorlu rotorla tepkisinden alan havadan ağır hava aracını,
- l) ICAO: Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatını,
- m) İnsansız hava aracı: Uzak bir pilot istasyonundan yönetilen insansız hava aracını,
- n) Kimlik plakası: Hava aracının asgari olarak uyruğu ile birlikte tescil işaretinin yazılı olduğu yanmaz materyalden oluşan plakayı,
- o) Ornitopter: Kaldırma kuvvetini büyük ölçüde havanın kanat çırpma hareketi yapan kanatlarla tepkisinden alan havadan ağır hava aracını,
- ö) Planör: Kaldırma kuvvetini büyük ölçüde verilen uçuş şartlarında sabit kalan yüzeylerdeki aerodinamik tepkilerden alan havadan ağır motorsuz hava aracını,
- p) Tescil ülkesi: Hava aracının siciline kayıt edildiği ülkeyi,
- r) Türk sivil hava aracı: Devlet hava araçları tanımı dışında kalan ve mülkiyeti Türk Devletine veya kamu tüzel kişilerine veya Türk vatandaşlarına ait araçları,
- s) Uçak: Uçuş sırasındaki kaldırma kuvvetini, büyük ölçüde verilen uçuş durumlarında sabit kalan yüzeylerdeki aerodinamik tepkilerden alan havadan ağır motorlu hava aracını,
- ş) Yanmaz materyal: Isıya dayanıklılığı çelik kadar veya daha iyi olan, her iki durumdaki boyutları özel amaca uygun olan materyali, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Uygulama Usul ve Esasları

Hava araçları sınıflandırması

MADDE 5 – (1) Hava araçları sınıflandırması Ek-1’de yer alan tabloya göre yapılır.

(2) Pilotsuz olarak kullanılmak istenen bir hava aracı, insansız hava aracı olarak sınıflandırılır.

Kullanılacak milliyet ve tescil işaretleri

MADDE 6 – (Değişik:RG-15/9/2023-32310)

(1) Ek-1’de yer alan tabloda açıklanan hava araçlarına, Tescil Milliyeti ile başlayan ve kısa çizgi (-) işaretinden sonra herhangi üç karakter ile devam eden tescil işareti verilir.

(2) Kullanılacak tescil işareti için Genel Müdürlükten tescil işareti rezervi onayı alınır. Tescil işareti rezervleri bir yıl süre ile muhafaza edilir.

(3) İnsansız hava araçlarının tescil işaretlerinde harf ile birlikte rakam kombinasyonu kullanılır.

(4) Uluslararası Telekomünikasyon Birliğince tescil ülkesine tahsis edilmiş telsiz çağrı işaretlerinde yer alan Türkiye’nin milliyet işareti TC’dir.

(5) Türk sivil hava araçları için tescil işareti; Ç, Ğ, İ, Ö, Ş, Ü harfleri dışında kalan Türk alfabesindeki harf, rakam veya bunların kombinasyonlarından oluşur. Tescil işareti olarak milliyet işaretinden sonra Ek-1’de yer alan hava aracı sınıflarına göre, çok hafif hava araçları için U, balon için B, helikopter için H, zirai amaçlı hava araçları için Z ve planörler için P harfi ile başlayan üçlü karakter kombinasyonları kullanılır. Belirtilen hava araçları için tahsis edilen bu harflerin dışında kalan diğer harfler genel hava aracı sınıfları için kullanılır. İstisnai durumlar Genel Müdürlükçe değerlendirilir.

(6) Azami kalkış ağırlığı 500 gram ve üzeri olan insansız hava araçları, insansız hava aracı satan şirketlerin sorumlu işleticileri ve sorumlu yöneticileri tarafından Genel Müdürlük İHA Kayıt Sistemine usulüne uygun şekilde kaydedilir. Söz konusu sistemde, bu maddenin birinci fıkrasına istisna teşkil etmek üzere İHA’lar için tescil/kayıt işareti (I) harfi ile başlayıp sıralı rakam ile devam eder. Tip sertifikasına sahip İHA’lar için genel hava aracı sınıfları usulü uygulanır.

(7) Maksimum kalkış ağırlığı 750 kg ve altında olup üretici firma tarafından "Çok Hafif Hava Aracı" olarak tanımlanmamış hava araçlarına, isteğe bağlı olarak "U" harfi ile başlayan tescil işareti verilir.

(8) Tescil işareti, Uluslararası Sinyal Kodları Bölüm II’de kullanılan beş harfli kombinasyonlarla; PAN, TTT ve SOS gibi acil durum sinyalleri ile karıştırılacak kombinasyonlar kullanılmaz.

(9) Sicilden terkin edilen balonlara ait tescil işaretleri iki yıl, diğer hava araçlarına ait tescil işaretleri beş yıl süre ile tekrar kullanılamaz. Bu hüküm, kamu kurum ve kuruluşları hakkında uygulanmaz.

(10) Sicile kayıtlı hava araçlarının tescil işareti değişikliği, bu madde hükümleri gerekliliklerinin karşılanması ve makul gerekçeler olması koşuluyla Genel Müdürlükçe değerlendirilir.

Milliyet ve tescil işaretlerinin yerleri

MADDE 7 – (1) Genel hava araçlarında, milliyet ve tescil işareti hava aracı üstüne **(Değişik ibare:RG-15/9/2023-32310)** boyanmalı veya benzer seviyede kalıcı olacak şekilde **(Değişik ibare:RG-15/9/2023-32310)** takılmalıdır. İşaretlerin her zaman temiz ve görülebilir nitelikte olması gerekir.

(2) Aşağıda sınıfları belirtilen hava araçlarında, açıklanan noktalara tescil işareti **(Değişik ibare:RG-15/9/2023-32310)** yerleştirilmelidir:

a) Hava gemilerinde işaretler gövdede veya sabitleyici yüzeylerde olabilir. İşaretler gövdede olduğunda uzunlamasına gövdenin her iki tarafına ve simetri çizgisinde üst yüzeye de yerleştirilir. İşaretler sabitleyici yüzeydeyse yatay ve dikey sabitleyicilerde olur. Yatay sabitleyicilerdeki işaretler, üst yüzeyin sağ yarısına ve alt yüzeyin sol yarısına, harflerin ve numaraların üstleri hücum kenarına doğru olacak şekilde; dikey sabitleyicilerdeki işaretler, dipteki yarı sabitleyicinin iki tarafında harfler ve numaralar yatay olacak şekilde yerleştirilir.

b) Küresel balonlarda, tescil işareti her bir balon üzerine ikisi yanlarda en az bir panel büyüklüğünde; biri de üstte en az üç panel büyüklüğünde olacak şekilde, kolaylıkla okunacak renkte yazılır.

c) Küresel olmayan balonlarda, tescil işaretleri her iki tarafta da bulunur. Tescil işaretleri, balonun maksimum yatay kesitine yakın teçhizat bandının veya sepet bağlanma kablosunun bağlanma noktasının hemen üstüne yerleştirilir.

ç) Havadan hafif hava aracında, kenar işaretlerinin hem kenarlardan hem de yerden görülebilir olması gerekir.

d) İnsansız hava aracında, işaretler hava aracı kolayca tanımlanabilecek şekilde yerleştirilir.

(3) Havadan ağır hava araçlarında, tescil işareti aşağıda açıklanan kısımlara yerleştirilir:

a) Kanatlar: Havadan ağır hava araçlarında işaretlerin öncelikle kanat yapısının alt yüzeyinde olması gerekir. Kanadın alt yüzeyinin tamamı boyunca uzanmadıkça kanadın sol yarısının alt kısmında da söz konusu işaretlerin olması gerekir. İşaretler mümkün olduğunca kanatların ön ve arka kenarlarına eşit mesafede olur. Harflerin üstleri kanadın hücum kenarına doğru olacak şekilde yerleştirilir.

b) Gövde veya gövdeye eşdeğer yapı ve dikey kuyruk yüzeyleri: Havadan ağır hava araçlarında işaretler, gövdenin her iki tarafında, kanatlar ve kuyruk yüzeyi arasında veya dikey kuyruk yüzeylerinin üst yarılarında olur. Sadece tek bir dikey kuyruk yüzeyinde olduğunda her iki tarafta da bulunur. Birden fazla dikey kuyruk yüzeyinde olduğunda işaretlerin, dış yüzeylerin dışarı bakan kısımlarında olması gerekir.

c) Özel durumlar: Havadan ağır bir hava aracı (a) ve (b) bentlerinde belirtilen parçalara sahip değilse işaretler, hava aracının kolayca tanımlanabileceği şekilde yerleştirilir.

Milliyet ve tescil işaretlerinin ölçüleri

MADDE 8 – (1) Tescil işaretlerinde kullanılan harf ve numaraların eşit yükseklikte olması gerekir.

(2) Havadan hafif hava araçlarında birinci fıkrada istenilen ölçülere ilişkin esaslar şunlardır:

a) Havadan hafif hava araçlarında işaretler en az 50 santimetre yüksekliğinde olur.

b) Eğer havadan hafif bir hava aracı (a) bendinde belirtilen işaretleri taşıyacak büyüklükte parçalara sahip değilse tescil işareti, hava aracının kolaylıkla tanınabilmesini sağlayacak şekilde yazılır.

(3) Havadan ağır hava araçlarında birinci fıkrada istenilen ölçülere ilişkin esaslar şunlardır:

a) Kanatlar: Havadan ağır hava araçlarının kanatlarındaki işaretlerin yüksekliğinin en az 50 santimetre olması gerekir.

b) Gövde veya gövdeye eşdeğer yapı ve dikey kuyruk yüzeyleri: Havadan ağır hava araçlarının gövde ve dikey kuyruk yüzeylerindeki işaretlerin yüksekliğinin en az 30 santimetre olması gerekir.

c) Özel durumlar: Eğer havadan ağır bir hava aracı (a) ve (b) bentlerinde belirtilen işaretleri taşıyacak büyüklükte parçalara sahip değilse işaretlerin ölçülerinin, hava aracının tanınabilmesini sağlayacak şekilde ve sahip olduğu parça ebatlarına uygun ölçülerde olması gerekir.

Milliyet ve tescil işaretlerinin nitelikleri

MADDE 9 – (1) Harflerin Roma harfi tipinde, süslemesiz ve büyük harf olması ve numaraların süslemesiz normal rakamlar olması gerekir.

(2) I harfi ve 1 sayısı hariç olmak üzere; her bir harfin genişliğinin ve kısa çizgi (-) işaretinin uzunluğunun, harflerin boyunun üçte ikisi kadar olması gerekir.

(3) Harfler ve çizgiler düz çizgilerden oluşur ve arka fonla kontrast oluşturacak bir renkte olur. Çizginin kalınlığının harfin yüksekliğinin altıda biri olması gerekir.

(4) Her bir harf, takip ettiği veya önüne geldiği harften, harf genişliğinin dörtte birinden az olamayacak kadar bir mesafede yer alır. Kısa çizgi (-) de bu amaçla bir karakter olarak değerlendirilir.

(5) Gövde üzerinde hava aracı standartlarına uygun olarak hazırlanmış Türk Bayrağı resmi bulunur.

Milliyet ve tescil işaretlerinin tescili

MADDE 10 – (1) Tescil belgesi düzenlenmiş olan her bir hava aracının güncel bilgi ve belgeleri Genel Müdürlük tarafından tutulan hava aracı siciline kaydedilir.

Tescil ve terkin sertifikaları

MADDE 11- (Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-15/9/2023-32310)

(1) Genel Müdürlük tarafından, içeriği ve şekli uluslararası sivil havacılık kuruluşları ve/veya organizasyonları ile uyumlu olacak şekilde, hava araçları için tescil ve terkin sertifikaları düzenlenir.

(2) Tescil ve terkin sertifikalarındaki bilgilerin İngilizce karşılığı da yazılır.

(3) Tescil sertifikasının hava aracında bulundurulması zorunludur.

Kimlik plakası

MADDE 12 – (1) Her hava aracında kimlik plakası bulunması zorunludur. Plakanın, yanmaz metalden veya diğer uygun fiziksel özelliklere sahip yanmaz materyalden yapılmış olması gerekir.

(2) Kimlik plakası, hava aracında ana giriş yakınında kolay görünür bir yerde bulunur.

(3) Kimlik plakasının, insansız hava araçlarında ana giriş veya bölmeye yakın bir pozisyonda ya da ana giriş veya bölme yoksa hava aracının dış kısmında takılı olması gerekir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Mevcut hava araçlarının yeni şartlara uyumu

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce tescil işareti verilmiş hava araçlarının, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç altı ay içerisinde gerekli tüm şartları karşılar duruma getirilmesi zorunludur.

Tescil işareti başlangıç harflerine uygun olmayan hava araçları

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Genel Müdürlük değerlendirmesi dışında olup 6 ncı maddenin beşinci fıkrasında belirtilen tescil işareti başlangıç harflerine uygun olmayan hava araçları için hava aracı sahibi tarafından başvuru yapılması durumunda, gerekliliğe uygun şekilde tescil işareti düzenlenir.

İHA tescil kaydı

GEÇİCİ MADDE-3 (Ek:RG-15/9/2023-32310)

(1) Bu maddenin yayımı tarihinden önce halihazırda İHA kayıt sisteminde kayıtlı bulunan insansız hava araçlarına 6 ncı maddenin altıncı fıkrası hükmü uygulanmaz.

Yürürlük

MADDE 13 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.

Ekleri için tıklayınız.

	Yönetmeliğin Yaymlandığı Resmî Gazete'nin	
	Tarihi	Sayısı

	14/7/2020	31185
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin	
	Tarihi	Sayısı
1.	19/11/2022	32018
2.	15/9/2023	32310